

Sv. Cyrila a Metoda

5. júna 2025

Mt 28, 16 - 20

Milé sestry a bratia v Kristovi

Udalosť, ktorú si dnes pripomínáme je od nás vzdialená 11 storočí - jedná sa o niečo naozaj veľmi dávne. Na naše územie, k našim národným predkom prišli dvaja ohlasovatelia Ježiša zvestovať vieru v Krista a súčasne priniesli aj písmo, zasiali zárodok kultúry. Viera našich predkov začlenila do Kristovej cirkvi, do západného kresťanstva, hoci paradoxne obaja títo apoštoli prišli z kresťanského východu.

Možno dnes podliehame pokušeniu idealizovať si ich pôsobenie a jeho účinky. Ich účinkovanie sa nedá bezprostredne porovnávať s dneškom, aj keď dnešný sviatok nás k tomu trochu zvádza. Skúsme ale pritom neidealizovať, pozrieť sa z trochu väčšieho nadhľadu. Sv. Cyril a Metod tiež počiatky viery, ktoré už našli u našich predkov, premenili do podoby, ktorá bola zrozumiteľnejšia. Liturgiu aj ohlasovanie evanjelia prispôbili reči našich predkov. Dosiahli dokonca uznanie tejto reči pre liturgické používanie. Otvorili tak svet kresťanstva a kultúry jednej ďalšej jazykovej skupine, ktorou bola rodina našich slovanských predkov, ktorá sa medzičasom rozrástla a rozvrstvila na mnohé samostatné národy. K pôvodnej liturgickej hebrejčine a gréčtine, ku ktorej už dávno predtým pribudla aj latinčina priradili aj slovanský svet našich predkov. To je význam, ktorý trvá dodnes. A na ich odkaz mohli nadviazať v rozvíjajúcom sa novoveku štúrovci a ostatní národní dejatelia.

Jazyk, kultúra, reč a písmo predstavujú niečo, čo presahuje život jednej generácie - upevňujú sa ponad generácie, v ktorých sa kultúrne hodnoty odovzdávajú, traujú. A podobné je to aj s kresťanstvom, s Kristovým posolstvom, ktoré sa tiež odovzdáva z generácie na generáciu.

Odobzdávanie viery dlho prebiehalo akoby automaticky, podporovala ho rodina, spoločnosť. Rozhodujúcu úlohu hrala skutočnosť, že sa stále jednalo o absolútnu väčšinu, o masu, hoci kresťanstvo je nie vec masy, ale predovšetkým vnútra človeka - jeho srdca, jeho duše. Po storočia tak kresťanstvo odolávalo aj napriek vonkajším prekážkam. Dnes sa ale kresťanstvo ocitá na prahu novej transformácie, premeny, ktorá sa začala s rozvojom novovekého poznania, no nezasstavila sa ani pri ňom a dnes nás stavia pred nové úlohy. Zatiaľ ani nevieme celkom presne povedať, ako tento proces bude pokračovať. Vidíme len, že obsahy viery dnes nie je ľahké medzigeneračne odovzdávať v nezmenenej podobe. Výsledok je malý záujem o hodnoty náboženstva a viery u mladších generácií.

V evanjeliu sme počuli, ako Kristus vyzýval učeníkov, aby išli a učili všetky národy. Určite to nemyslel len mechanicky. Nechcel povedať, že jeho učeníci, apoštoli už poznajú všetku pravdu, že ju len majú mechanicky odovzdávať druhým, ktorých úlohou bude pasívne ich počúvať. Dnes by sme skôr mohli povedať, že úlohou učeníkov je nielen učiť, ale aj sami sa ďalej učiť. Hľadať odpovede na otázky, ktoré prináša dnešná doba. Len tak môžeme splniť Ježišov príkaz krstiť, učiť a zachovávať to, čo nám Ježiš hlásal.

Pravdepodobne sa na to dnes pri všetkých oslavách Cyrila a Metoda trochu zabudne. Pravdepodobne dnes pri ich privlastňovaní zabudneme na to, čím práve oni vynikali a v čom by nám mali aj dnes mohli byť príkladom. Bolo to ich veľké vzdelanie, ktorým sa pripravili na svoju úlohu. Práve vzdelanie ich kvalifikovalo na to, aby mohli splniť svoju úlohu - ako na predchádzajúcich pôsobiskách, tak aj na Veľkej Morave, kam ich pozvali slovanské kniežatá, ale

aj v Ríme, kam prišli svoju misiu, svoje pôsobenie úspešne obhájiť. Práve vzdelanie im zároveň dalo aj to, čo na ich pôsobení patrilo k tomu najcennejšiemu a tou bola ich vnútorná sloboda. Neviazali sa na žiaden systém, na politiku, na moc, ani na kultúrny kontext.

Vzdelanie a sloboda sú hodnoty, na ktoré sa dnes znovu zabúda. Opäť podliehame pokušeniu posty a pozície udeľovať nie na základe vzdelania a kvalifikácie, ale na základe lojality a príslušnosti k danej mocenskej skupine.

Skutočného Krista ani dnes nie je možné pochopiť a prijať bez dosiahnutia vnútornej slobody. A sloboda predpokladá určitý proces poznania. To je aj naša úloha, Ak sa k Ježišovi v tomto ohľade naozaj priblížime, budeme sa aj my môcť oprieť o jeho povzbudenie: nebojte sa, ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta. Týmito slovami Ježiš povzbudzuje tých, ktorí sa snažia dosiahnuť ozajstnú vnútornú spätosť s ním. A o túto spriaznenosť s Ježišovým duchom sa aj my - podobne ako sv. Cyril a Metod - máme usilovať. Možno sa pri tom aj budeme musieť prestať spoliehať na to, čo nám pomáhalo v minulých storočiach. Nie preto, že by sme to chceli, ale skôr pre to, že to už ďalšie generácie nevedia prijať.

Prosme dnes, aby nám sv. Cyril a Metod boli živými príkladmi, aby sme ich nasledovali v ich silných stránkach a rozvíjalil odkaz, ktorý nám zanechali.